



Datum  
2021-07-29  
Adress  
205 80 Malmö  
Diarienummer  
ASN-2021-8493

## Yttrande

Till  
Kommunstyrelsen

### **Remiss angående Remiss från Justitiedepartementet - Utvisning på grund av brott - ett skärpt regelverk (SOU 2021:61)** **[Fyll i mottagarens diarienummer]**

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

#### **Sammanfattning**

Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar utredningen. I synnerhet utredningens andra del om att stärka skyddet mot utvisning för brottsoffer svarar mot ett av förvaltningen tidigare identifierade behov. Nämndens bedömning är att en ökad risk för utvisning skulle kunna bidra till minskad benägenheten för individer att begå brott och därmed till en över tid tilltagande trygghet i Malmö. Utredningens förslag bör, enligt nämnden, ha viss inverkan på grov kriminalitet och på mängdbrottslighet såsom misshandel, skadegörelse och rån.

#### **Yttrande**

Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar utredningen. I synnerhet utredningens andra del om att stärka skyddet mot utvisning för brottsoffer svarar mot ett av förvaltningen tidigare identifierat behov. Nämndens verksamheter möter regelbundet individer (företrädesvis kvinnor) som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning och som lever under våldsamma och destruktiva familjeförhållanden – men inte vågar lämna eller anmäla av rädsla för utvisning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser emellertid även risker med utredningens förslag. Nämndens bedömning är att utvisning är att betrakta som en allvarlig rättsverkan, vilket kan påverka brottsoffrens benägenhet att anmäla brott om det innebär att deras närstående (och/eller de själva) riskerar utvisning. Faran är särskilt hög när det handlar om brott i nära relation och särskilt brott med hedersmotiv. I de fallen kan det finnas en form av kollektivt ställt krav på den utsatte att sätta familjen först och återvända tillsammans med den/de dömda. Barn har exempelvis ingen egen möjlighet att bestämma och måste finna sig i vårdnadshavarnas beslut. I andra fall kan det däremot kanske leda till att individen fullföljer sin medverkan i rättsprocessen, då utvisning av gärningspersonen skulle kunna leda till ökad trygghet för den utsatte.

Brott med heders- och hatmotiv är mycket allvarliga och ett hot mot många människors trygghet. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det allvarligt begränsar enskildas livsutrymme och kan ge livslånga men, både fysiskt och psykiskt. Det är också en allvarlig inskränkning i de mänskliga rättigheterna, jämställdheten och barns rättigheter. Nämnden delar dock utredningens slutsats att det saknas skäl att införa en reglering om att domstolen utan särskilt yrkande från åklagaren tar ställning till frågan om utvisning vid sådan brottslighet.

#### **5.4 Anknytning och vistelsetid**

##### **5.4.1 Domstolen ska särskilt beakta utlännings etablering i det svenska samhället**

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att förslaget om att domstolen i sin bedömning av utlännings anknytning till Sverige särskilt ska beakta i vilken utsträckning hen etablerat sig i det svenska samhället ligger i linje med den svenska migrations- och integrationspolitiken.

#### **7. Effektivare verkställighet av utvisning på grund av brott**

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i utredningens bedömning att det – för att utvisningen ska få den verkan den syftar till – är viktigt att ett beslut om utvisning verkställs. Bristen på effektivitet i verkställigheten av utvisningar får konsekvenser för både den enskilde och för samhället i stort. Det är därför angeläget att utvecklingsarbetet för högre effektivitet i verkställigheten fortgår. Nämnden ser särskilt positivt på förslaget om att ge Kriminalvården i uppdrag att i samråd med Polismyndigheten utveckla insatser för att rusta dömda med utvisningsbeslut för det stundande återvändandet.

#### **9. Betänketid för offer för människohandel**

Arbetsmarknads- och socialnämnden är positiv till förslaget att socialnämnder ska kunna ansöka om uppehållstillstånd för betänketid för offer för människohandel. Socialtjänsten har redan en central roll i att stödja brottsoffer och kan fatta beslut om placering eller andra akuta insatser. I förslaget framförs att socialnämnden bör ges behörighet att ansöka om betänketid i de fall det finns anledning att anta att utläningen är utsatt för brott enligt 4 kap. 1 a § brottsbalken och att det är socialnämnden som ska avgöra om kriterierna är uppfyllda. Nämnden instämmer i att människoexploateringsbrott bör innefattas i socialnämndens ansökningsbehörighet eftersom det är närbesläktat med människohandelsbrottet.

Nämnden anser att det är av vikt att kunskapshöjande insatser om människohandel och människoexploatering riktas till medarbetare inom berörda myndigheter. Det bör också utarbetas en struktur och rutiner, samt tydlighet i samverkan mellan socialnämnd, regionkoordinatorer, polis, åklagare och andra berörda parter i processen rörande ansökan om betänketid.

Vid en förlängning av betänketid föreslås att det fortfarande bör vara endast förundersökningsledaren som kan ansöka om detta. Arbetsmarknads- och socialnämnden vill betona vikten av att förundersökningsledaren har kontakt med den part som initialt har ansökt om betänketiden.

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i att det är den som har gjort ansökan om tillståndet som bör ha klagorätt.

## **12. Konsekvenser**

### **12.2 Ekonomiska konsekvenser**

Nämndens bedömning är att förslagen på kort sikt i liten mån kan medföra ökade kostnader för nämnden i det fall att fler söker stöd eller behandling genom förvaltningens verksamheter. På längre sikt bedömer nämnden att kostnaderna kan komma att minska till följd av att benägenheten att begå brott kan minska i vissa grupper.

#### **12.3.1 Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet**

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i att det är mycket viktigt att värna invånarnas säkerhet och trygghet. Nämnden anser därför att det är rimligt att skärpa bestämmelserna för när utvisning ska kunna beslutas. En ökad risk för utvisning skulle kunna ha en inverkan i personers benägenhet att begå brott, åtminstone i de fall där det handlar om överlagd brottslighet. Risken för utvisning skulle kunna öka benägenhet att söka hjälp vilket skulle kunna få till följd att fler individer tar kontakt med exempelvis socialtjänstens avhopparverksamhet.

Nämndens bedömning är att en ökad risk för utvisning skulle kunna bidra till minskad benägenheten för individer att begå brott och därmed till en över tid tilltagande trygghet i Malmö. Utredningens förslag bör, enligt förvaltningen, ha en viss inverkan på grov kriminalitet och på mängdbrottslighet såsom misshandel, skadegörelse och rån.

#### **12.3.2 Konsekvenser för de integrationspolitiska målen**

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar utredningens bedömning om att förslagen i förlängningen kan fungera främjande för de integrationspolitiska målen.

#### **12.3.3 Konsekvenser för jämställdheten**

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar utredningens bedömning om konsekvenserna för ökad jämställdhet. Arbetsmarknads- och socialnämndens erfarenhet är att många kvinnor som beviljats uppehållstillstånd på anknytning avstår från att lämna en destruktiv relation eller polisanmäla av rädsla för att förlora sin (och eventuella barns) rätt att vistas i Sverige. Situationen i hemlandet och eventuell risk för att utsättas för skam, stigmatisering och skuldbeläggning vid ett återvändande påverkar också benägenheten att anmäla.

#### **12.3.4 Konsekvenser för barn**

Utredningen fokuserar mycket på flickors utsatthet. Arbetsmarknads- och socialnämnden vill uppmärksamma att utsattheten hos pojkar också kan vara stor. Till exempel föreligger större risk för pojkar att dras in i kriminalitet eller nyttjas för att kontrollera familjemedlemmar.

Ordförande

.....

Sedat Arif

---

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

---

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]